

Kemény Bertalan és a Magyar Falu- és Tanyagondnoki Hálózat

„Akik egy kútból isznak, akik egy kemencében sült kenyérből esznek, akik egymást este őrzik, akik házaikat kölcsönösen közös erőből egymásnak felépítik, akik ugyanazon halotti padon pihennek, akik egymásnak sírokat ásnak és halottaikat közösen kiviszik, akik a halotti tornán az elhunyt érdemeit dicsérik, s akik a hátramaradottokról gondoskodnak – azokat nevezik szomszédságoknak”¹.

Írta Kemény Bertalan, a kertészmérnökből lett szelíd, barátságos és következetes falufejlesztő, lokális közösség- és emberi kapcsolatépítő, a mi híres „homálybogozónk”, amikor az egyre inkább széteső helyi társadalmú magyar vidéki települések gondnoki rendszerének megteremtésén, az általa létrehozott Falufejlesztési Társaság tagjaival közösen gondolkodni kezdett. Sokunk példaképe, Berci bácsi, súlyos személyes megpróbáltatások és nélkülözések évtizedei után jött rá, hogy szinte ez az egyetlen esély a magyar vidék értékvesztő társadalmi világának legalább részleges megmentésére, újrateremtésére.

Számos – a szűkebb szakmában csendesen dolgozva is méltó figyelmet kapó – országos vidékjáró kutató-tervező feladat és terepmunka elvégzése nyomán, azok tapasztalataira építve alapította meg Ő 1989-ben a Magyar Falu- és Tanyagondnokok Hálózatát. S a ma is virágzó szervezet, mely képletesen szólva Kemény Berci *Mustármagjából* sarjadt, azzal a nemes és sikeres küldetéssel indult útjára, amint azt az alapító maga is írja: *„sikerülnie kell közösen megtalálnunk azt az ügyünkhöz méltó gyakorlati szellemiséget, melyben jó egyensúlyban található meg az elkerülhetetlen intézményesülés és a családias, közvetlen emberi kapcsolatok egyaránt”*.

S ami létrejött általa, – sok-sok töprengés után, közvetlen munkatársai erős akaratára is építő szilárd meggyőződés és megszámlálhatatlanul sok beszélgetés, valamint a szervezett képzések tanulsága alapján, – végül is abból indult ki, hogy *„bizony nemzedékeken át megszoktuk, hogy mások mondják meg nekünk azokat a dolgokat, amihez semmi közük nincsen.”* Úgy nevelt – mily csodálatos kifejezése ez Tőle – *„falustársakat”*, hogy azok a *„szívükkel is közelítve a dolgokhoz és a helyzethez”* tudjanak jó döntéseket hozni.

Falu és tanyagondnokaink, ma már több mint ezren, 1200 településen kora reggel kelnek. Viszik mikrobusszal, ha szükséges, a szomszéd falu iskolájába a kisgyerekeket, ütemterv és szükség szerint meglátogatják az öregeket, a kismamákat. Kiváltják receptjeiket, ha kell. Kis lista alapján bevásárolnak. Eljuttatják az ebédet az egyedülálló idősök tanyáira. S mindezen közben ápolják azt is, amit az éppen húsz éve alakult szervezet a magyar és talán egyetemes vidék

¹ Az idézőjel közé zárt, illetve dőlt betűs szavak szó szerinti hivatkozások Kemény Bertalan írásaiból.

örökségének is tekint: a szolidaritást, az egymás iránti megbecsülést, a segítség, a szeretettel adni tudás örömét.

Kemény Bertalan munkássága nyomán e szelíd módszerekkel és fontoltan építkező falugondnoki hálózat modellje a szomszédos országokban, a Kárpát-medencében is terjed. S a szervezet munkáját nap, mint nap áthatják az alapító szellemi-spirituális hagyatékának fontos tézisei. Azok, amelyek az egyszerűen és nagyszerűen fogalmazott mondataiban ott lapulnak a falugondnokok képzésére készült olvasó-tankönyvekben: *„Vissza kell adni a kocsmai beszélgetések, a családi összejövetelek, a szomszédolások, a közügyek félelem nélküli megvitatásának, az egymást megismerő, lélektől lélekig jutó meghitt beszélgetések becsületét egyaránt”*.

S ha valóban ezt teszi az alapító szellemét, falu- és tanyagondnoklási gyakorlatát tovább vivő több száz követő, akkor az örökhagyó Berci bátyánknak az a tétele is teljesül, hogyha van kölcsönös bizalom, akkor: *„Nem kevés az, ami rajtunk áll vagy bukik”*.

Dr. Csatári Bálint